

Jelena K. Kostić Tomović*

Univerzitet u Beogradu
Filološki fakultet

**DOBRILA BEGENIŠIĆ: DOMETI STRUČNE LEKSIKOGRAFIJE NEMAČKOG I
SRPSKOG JEZIKA. BEOGRAD: MIROSLAV**

Prikaz

UDC 811.163.4'373:811.112.2'373(049.3)
016:81'374"1952/2000" (049.3)

Monografija dr Dobrile Begenišić pod naslovom „Dometi stručne leksikografije nemačkog i srpskog jezika“ objedinjuje informacije i saznanja do kojih je autorka došla petnaestogodišnjim radom. Autorka je tokom izrade magistarskog rada i doktorske disertacije detaljno istražila nemačko-srpsku opštu i stručnu leksikografiju, da bi i nakon toga nastavila da proširuje i produbljuje svoja znanja iz ove oblasti. Zahvaljujući bogatom iskustvu na polju praktične leksikografije, koje je stekla tokom rada na nekoliko značajnih rečnika bibliotekarskih termina, dr Begenišić se razvila u zaista svestranog stručnjaka za leksikografiju, s težištem upravo na stručnoj nemačko-srpskoj i srpsko-nemačkoj leksikografiji.

Nakon uvodnih poglavlja, koja čitaocu (1) pružaju uvid u istorijski razvoj praktične i stručne leksikografije, (2) objašnjavaju veze između leksikografije i srodnih disciplina (npr. frazeologija, terminologija, semantika, morfologija i sintaksa), i (3) tumače najznačajnije leksikografske pojmove – rečnik i ekvivalencija, dr Begenišić u monografiji „Dometi stručne leksikografije nemačkog i srpskog jezika“ predstavlja stručne rečnike iz druge polovine 20. veka (1945–2000) koji obuhvataju jezički par nemački i srpski, odnosno nemački i srpskohrvatski. Među njima pritom ima dvojezičnih rečnika, ali i višejezičnih, koji pored nemačkog i srpskog obuhvataju i druge jezike. Ovo je veoma značajno, s obzirom na to da su u stručnoj leksikografiji višejezični rečnici izuzetno snažno zastupljeni.

Sve njih dr Begenišić razvrstava na najpogodniji način, tj. prema stručnim oblastima čijoj su terminologiji posvećeni (npr. elektrotehnika, tehnika, automobilska

* Filološki fakultet u Beogradu, Studentski trg 3, 11000 Beograd, Srbija; e-mail: jelenakostictomovic@gmail.com.

tehnika, gastronomija i ugostiteljstvo, medicina, stomatologija i sl.). Monografija „Dometi stručne leksikografije nemačkog i srpskog jezika“ ne nudi, međutim, samo pregled stručnih rečnika objavljenih između 1945. i 2000. godine, već ih sve i detaljno opisuje i analizira. Zahvaljujući tome, čitaoci mogu steći veoma jasnu predstavu o svakom pojedinačnom rečniku, ali isto tako i sveobuhvatnu sliku o srpskoj i jugoslovenskoj leksikografiji tokom druge polovine 20. veka, tj. o njenim ukupnim dometima – baš kao što naslov monografije i najavljuje. Brojni primeri iz rečnika doprinose pritom autentičnosti materijala, ali i detaljnosti i razumljivosti opisa.

Nakon toga, u Poglavlju 4, dr Begenišić analizira tipove informacija u nemačko-srpskim i srpsko-nemačkim stručnim rečenicima od 1945. do 2000. godine, tj. utvrđuje koliko su pažnje autori poklanjali različitim informacijama jezičke prirode (npr. semantičkim, morfološkim ili sintaksičkim). Tom prilikom autorka iznosi izuzetno korisne uvide, jer upravo prisustvo različitih tipova informacija i njihovo prikazivanje na adekvatan način suštinski određuju kvalitet svakog, pa i stručnog rečnika.

Na ovo poglavlje nadovezuje se analiza leksikografskih ekvivalenata i načina na koji su oni predstavljeni, što je takođe pitanje od odlučujućeg značaja za kvalitet rečnika. Zatim slede dva kraća, ali zato vrlo zanimljiva poglavlja, posvećena tipološkoj i sociolingvistikoj analizi srpsko-nemačke i nemačko-srpske stručne leksikografije, kao i rekapitulacija svih prikupljenih podataka i stečenih uvida u Zaključku (8. poglavlje).

Monografija „Dometi stručne leksikografije nemačkog i srpskog jezika“ sadrži još i – izuzetno vredan – hronološki spisak svih nemačko-srpskih i srpsko-nemačkih stručnih rečnika objavljenih od 1945. do 2000. godine, koji je dr Begenišić sastavila višegodišnjim predanim radom. Tu su i bibliografija i sažetak na srpskom i na stranom jeziku, kao uobičajni, tj. neophodni segmenti naučne publikacije.

Izlaganje dr Begenišić izuzetno je jasno, a knjiga je logično i pregledno strukturirana. Zahvaljujući tome, delo se s lakoćom može čitati integralno, ali se u njemu veoma brzo mogu naći i specifične informacije, ukoliko čitalac želi odgovor samo na određena pitanja – što će, imajući u vidu temu, verovatno često biti slučaj.

Ova monografija pruža dragocene informacije, koje mogu biti od velike pomoći prevodiocima, studentima germanistike i oformljenim germanistima, stručnjacima iz različitih oblasti kojima je iz najrazličitijih razloga potreban odgovarajući nemačko-srpski ili srpsko-nemački rečnik, kao i brojnim institucijama, organizacijama i preduzećima u Srbiji koje sve intenzivnije saraduju sa zemljama nemačkog govornog područja.

Monografija dr Dobrile Begenišić izuzetno je značajan doprinos srpskoj germanistici i germanističkoj lingvistici, kao i teorijskoj leksikografiji u našoj zemlji. Pružajući pregled stručnih rečnika iz druge polovine prošlog stoleća koji obuhvataju (i) jezički par nemački i srpski i otkrivajući tako domete srpske i jugoslovenske stručne leksikografije u datom periodu, ona istovremeno ukazuje na mogućnosti za njeno obogaćenje i unapređenje, pa i na kvalitativne pomake, koji ne samo da su veoma poželjni, već bi bili i od presudnog značaja. Budući da se srpski ubraja u jezike sa srazmerno malim brojem govornika, stručnjaci i naučnici u Srbiji, pa i svi drugi koji žele da prate savremene svetske tokove u nauci i tehnici, u ekonomiji i politici, u umetnosti i kulturi itd. upućeni su na to da ovladaju stranim jezicima, što neretko uključuje i upoznavanje odgovarajuće terminologije. To je ujedno i preduslov za afirmaciju domaćih stručnjaka, domaćih stvaralaca, domaće privrede, pa i čitave zemlje u susedstvu, u Evropi i u svetu.

Imajući u vidu sve sve do sada navedene kvalitete, monografija „Dometi stručne leksikografije nemačkog i srpskog jezika“ dr Dobrile Begenišić biće, bez sumnje, dragoceno štivo za sve germaniste, leksikografe i druge lingviste i filologe u Srbiji i okruženju, pa ju je u skladu s tim i toplo preporučujemo.